

Konsernijohtoon kannanotto työntajajärjestön ja työehtosopimuksen valintaan / Ääneseudun Asunnot Oy / Selvityspyynnö yhtiölle

KH 25.11.2024 § 300

Äänekosken kaupungin konserniohjeen 6.3 luvun (Velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa) 1–2 kappaleessa on määrätty seuraavaa:

”Tytäryhteisön on jo valmisteluvaiheessa hankittava omistajan kanta tehdessään päätöstä merkittävästä asiasta. Velvollisuus omistajan kannan eli ennakkokäsityksen hankkimiseen on tytäryhteisön hallituksella, hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla tai vastaavalla. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että omistajan kanta asiaan on haettu ja että kanta kirjataan pöytäkirjaan siinä hallituksen kokouksessa, jossa asiasta päätetään.

”Kaupungin kanta haetaan konsernijohtolta. Konsernijohto päättää kaupungin kannasta toimielimen tai viranhaltijan päätöksellä.”

Sanotun luvun 3 kappaleen perusteella kanta on haettava muun muassa työntajajärjestön valinnasta ja noudatettavasta työehtosopimuksesta.

Konserniohje on hyväksytty valtuuston 14.6.2021 (61 §) tekemällä päätöksellä ja se on ollut voimassa 1.7.2021 lukien.

Kaupungin kokonaan omistama Ääneseudun Asunnot Oy on 4.11.2024 toimittanut kaupungille kirjelmän, jossa se pyytää omistajan kannanottoa noudatettavasta työehtosopimuksesta ja työntajajärjestön valinnasta yhtiön palveluksessa olevan toimistohenkilöstön osalta.

Ääneseudun Asunnot Oy on tällä hetkellä jäsenenä kahdessa työntajajärjestössä, Avaintyöntajat AVAINTA ry:ssä ja Kiinteistötyöntajat ry:ssä. Yhtiö noudattaa Avaintyöntajien tekemää Avaintes-työehtosopimusta toimistohenkilöstönsä osalta. Sopimuksen piirissä on viisi työntekijää ja lisäksi toimitusjohtajan johtajasopimuksessa viitataan tähän työehtosopimukseen.

Toisaalta yhtiö noudattaa samanaikaisesti Kiinteistötyöntajien tekemää kiinteistöpalvelualan työntekijöitä koskevaa työehtosopimusta kiinteistöhoitajien ja siivoojien osalta. Näitä työntekijöitä yhtiössä on 14.

Kysymys työntajajärjestön ja noudatettavan työehtosopimuksen valinnasta on muodostunut ajankohtaiseksi siksi, että Avaintyöntajien toiminta päättyy 31.12.2024. Avaintyöntajat perustettiin vuonna 1993 kuntien ja kuntayhtymien tytäryhteisöiden tarpeita varten ja sen nimenä vuoteen 2014 saakka oli Palvelulaitosten työntajayhdistys ry. Yhdistyksen perustamisen taustalla oli se, että kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annetun lain (254/1993) mukaan kuntien ja kuntayhtymien edunvalvonnasta

työmarkkina-asioissa huolehtinut Kunnallinen työmarkkinalaitos ei voinut toimia niiden tytäryhteisöiden työnantajajärjestönä.

Kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta annettu laki on kumottu vuonna 2021 säädetyllä kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajaedunvalvonnan järjestämisestä annetulla lailla (630/2021), joka tuli voimaan 1.7.2021. Lain 2 §:n mukaan siinä tarkoitettujen työnantajien työnantajaedunvalvojana toimii julkisoikeudellinen yhteisö Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, jonka jäsenyhteisöinä lain 4 §:n 1 momentin mukaan ovat kunnat ja hyvinvointialueet sekä kuntayhtymät ja hyvinvointiyhtymät.

Huomattavaa on, että uuden lain 4 §:n 2 momentin perusteella myös KT:n jäsenyhteisöjen määräysvallassa olevat osakeyhtiöt, osuuskunnat ja säätiöt voivat olla KT:n jäsenyhteisöjä siten kuin sanotussa momentissa on tarkemmin säädetty.

Avaintyöntajat ja KT ovat suositelleet Avaintyöntajien jäsenille liittymistä KT:n jäseneksi.

Ääneseudun Asunnot Oy:n toimitusjohtajan esityksenä on, että yhtiö liittyisi KT:n jäseneksi ja ottaisi käyttöön KT:n tekemän soveltuvan työehtosopimuksen toimistohenkilöstönsä osalta. Yhtiö kuitenkin jatkaisi myös Kiinteistötyönantajien jäsenenä ja noudattaisi vastaisuudessakin sen työehtosopimusta kiinteistöhoitajien ja siivoojien osalta.

Sekä KT:n että Kiinteistötyönantajien puolelta on mahdollista, että jäsenenä oleva osakeyhtiö, osuuskunta tai säätiö kuuluu myös muuhun työnantajajärjestöön ja noudattaa jonkin henkilöstöryhmän kohdalla muun järjestön työehtosopimusta.

Työnantajajärjestön ja työehtosopimuksen valinta voi vaikuttaa henkilöstön työehtoihin jopa merkittävästi. Työehtosopimusten välillä on eroja koskien esimerkiksi vuosilomaoikeutta, säännöllistä työaikaa ja sairausajan palkallisuutta. Joissakin työehtosopimuksissa on myös sovittu asioista, joita toisissa ei käsitellä lainkaan. Nyt puheena olevassa tilanteessa on todettava, että toisaalta Avaintyöntajien ja KT:n ja toisaalta Kiinteistötyönantajien työehtosopimukset poikkeavat toisistaan muun muassa vuosilomaoikeuden laajuuden suhteen ja myös sairausajan palkkaetuksissa on eroja.

Asiassa on kiinnitettävä riittävää huomiota saman työnantajan palveluksessa olevien työntekijöiden keskinäiseen yhdenvertaisuuteen ja kokemukseen oikeudenmukaisuudesta. Tältä kannalta ei välttämättä ole yksinkertaista perustella sellaista pysyvää tilannetta, jossa saman työnantajan eri henkilöstöryhmät nauttivat merkittävästi toisistaan poikkeavia vuosiloma- ja muita etuja.

Lisäksi voidaan kiinnittää huomiota siihen, missä määrin tärkeänä Äänekosken kaupunki pitää eri tytäryhteisöidensä henkilöstöjen välistä yhdenvertaisuutta ja yhdenmukaisia linjauksia. Kaupungin kokonaan omistamat Proavera Oy ja Äänekosken Kiinteistöhoito

Oy ovat yksinomaan Kiinteistötyönantajien jäsenenä ja noudattavat ainoastaan sen työehtosopimuksia niin palveluksessaan olevien kiinteistöhoitajien kuin muunkin henkilöstönsä kohdalla.

Työehtosopimuksen vaihdostilanteessa tavanomaisena menettelytapana on, että vaihtoa edeltävää työehtosopimusta noudatetaan tälle sovitun voimassaoloajan loppuun saakka ja korvaava uusi työehtosopimus otetaan käyttöön siitä alkaen. Avaintyönantajien nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka.

Jos tehtävä ratkaisu merkitsee Ääneseudun Asunnot Oy:n jonkin henkilöstöryhmän siirtymistä työntekijän kannalta nykyistä heikompia työehtoja tarjoavan työehtosopimuksen piiriin, tulee työnantajan ja asianosaisten työntekijöiden tai näitä edustavien järjestöjen kesken neuvotella ja sopia ehtojen muutosten rahallisesta tai muusta kompensoimisesta.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää Äänekosken kaupungin konsernijohtona antaa Ääneseudun Asunnot Oy:lle seuraavan kannanoton:

Äänekosken kaupunki katsoo, että Ääneseudun Asunnot Oy:n tulee 1.1.2025 lukien olla jäsenenä yksinomaan Kiinteistötyönantajat ry:ssä ja yhtiön tulee ottaa käyttöön Kiinteistötyönantajat ry:n tekemät työehtosopimukset koko henkilöstölleen siten, että toimistohenkilöstö siirretään Kiinteistötyönantajat ry:n soveltuvan työehtosopimuksen piiriin 1.5.2025 lukien.

Päätös Keskustelun kuluessa Sirpa Martins ehdotti, että asia palautetaan valmisteltavaksi. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty asian palauttamista valmisteltavaksi koskeva ehdotus. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko palautusehdotus hyväksyä yksimielisesti. Puheenjohtaja totesi, että asia on päätetty yksimielisesti palauttaa valmisteltavaksi.

- - - - -

Anna-Riitta Pentinpuro (yhteisöjäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n hallituksen jäsen) ja Joni Kotilainen (yleislausekejäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n liikekumppani) totesivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Lauri Lax osallistui kokoukseen Joni Kotilaisen sijalla tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Merkittiin, että tämä asia käsiteltiin kokouksen kolmantena asiana.

- - - - -

KH 02.12.2024 § 319

Kaupungin kokonaan omistama Äänekosken Energia Oy on Energiateollisuus ry:n jäsen ja noudattaa sen työehtosopimuksia.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää Äänekosken kaupungin konsernijohtona antaa Ääneseudun Asunnot Oy:lle seuraavan kannanoton:

Äänekosken kaupunki katsoo, että Ääneseudun Asunnot Oy:n tulee 1.1.2025 lukien olla jäsenenä yksinomaan Kiinteistöyönantajat ry:ssä ja yhtiön tulee ottaa käyttöön Kiinteistöyönantajat ry:n tekemät työehtosopimukset koko henkilöstölleen siten, että toimistohenkilöstö siirretään Kiinteistöyönantajat ry:n soveltuvan työehtosopimuksen piiriin 1.5.2025 lukien.

Päätös Keskustelun kuluessa Kari Kiiskinen ehdotti, että asia palautetaan valmisteltavaksi. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty asian palauttamista valmisteltavaksi koskeva ehdotus. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko palautusehdotus hyväksyä yksimielisesti. Puheenjohtaja totesi, että asia on päätetty yksimielisesti palauttaa valmisteltavaksi.

Vielä puheenjohtaja määräsi, että asia on annettava uudelleen kaupunginhallitukselle vuoden 2025 helmikuun loppuun mennessä.

- - - - -

Anna-Riitta Pentinpuro (yhteisöjäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n hallituksen jäsen) ja Joni Kotilainen (yleislausekejäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n liikekumppani) totesivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Lauri Lax osallistui kokoukseen Joni Kotilaisen sijalla tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

Merkittiin, että tämä asia käsiteltiin kokouksen kolmantena asiana.

- - - - -

KH 03.03.2025 § 49

Valmistelija Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää Äänekosken kaupungin konsernijohtona antaa Ääneseudun Asunnot Oy:lle seuraavan kannanoton:

Äänekosken kaupunki katsoo, että Ääneseudun Asunnot Oy:n tulee 1.1.2025 lukien olla jäsenenä yksinomaan Kiinteistöyönantajat ry:ssä ja yhtiön tulee ottaa käyttöön Kiinteistöyönantajat ry:n tekemät työehtosopimukset koko henkilöstölleen siten, että toimistohenkilöstö siirretään Kiinteistöyönantajat ry:n soveltuvan työehtosopimuksen piiriin 1.5.2025 lukien.

Päätös Keskustelun kuluessa Lauri Lax ehdotti, että kaupunginhallitus ohjeistaa Ääneseudun Asunnot Oy:tä siirtämään toimitusjohtajan ja neljä toimistotyöntekijää Kuntatyönantajain sopimukseen.

Edelleen keskustelun kuluessa Matti Virtanen ehdotti Sirpa Martinsin ja Kari Kiiskisen kannattamana, että ehdotus hyväksytään sillä lisäyksellä, että ratkaisu tulee tehdä yhtiössä niin, ettei siitä synny ansionmenetyksiä tai lomaehtojujen heikennyksiä työntekijöille, joita muutos kohtaa.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaksi kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta. Lauri Laxin esittämää ehdotusta ei kuitenkaan ole kannatettu, joten se raukeaa. Matti Virtasen esittämää ehdotusta on kannatettu, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysesityksen: ne, jotka ovat kaupunginjohtajan ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne, jotka ovat Matti Virtasen esittämän ja Sirpa Martinsin ja Kari Kiiskisen kannattaman ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Pöytäkirjanpitäjä suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 4 JAA-ääntä ja 3 EI-ääntä. Tyhjiä ääniä annettiin yksi. Yksi kaupunginhallituksen jäsen oli poissa.

Puheenjohtaja totesi kaupunginjohtajan ehdotuksen tulleen kaupunginhallituksen päätökseksi.

- - - - -

Anna-Riitta Pentinpuro (yhteisöjäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n hallituksen jäsen) ja Joni Kotilainen (yleislausekejäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n liikekumppani) totesivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi. Lauri Lax osallistui kokoukseen Joni Kotilaisen sijalla tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan.

- - - - -

KH 31.03.2025 § 81
1009/00.01.00.03/2020

Kaupunginhallitus päätti 3.3.2025 (49 §) konsernijohtajan kannanotosta Ääneseudun Asunnot Oy:n työnantajajärjestön ja työehtosopimuksen valintaan. Kannanoton mukaan ”*Ääneseudun kaupunki katsoo, että Ääneseudun Asunnot Oy:n tulee 1.1.2025 lukien olla jäsenenä yksinomaan Kiinteistötyönantajat ry:ssä ja yhtiön tulee ottaa käyttöön Kiinteistötyönantajat ry:n tekemät työehtosopimukset koko henkilöstölleen siten, että toimistohenkilöstö siirretään Kiinteistötyönantajat ry:n soveltuvan työehtosopimuksen piiriin 1.5.2025 lukien.*”

Hallintojohtaja toimitti konsernijohtajan kannanoton yhtiön hallituksen puheenjohtajalle Anniina Ojajärvelle ja toimitusjohtajalle Mika Karvoselle sähköpostitse 3.3.2025. Hän kävi hallituksen puheenjohtajan kanssa asiasta puhelinkeskustelun 6.3.2025 ja

toimitti tämän jälkeen puheenjohtajalle ja toimitusjohtajalle sähköpostitse eräitä neuvoja hyödynnettäväksi neuvotteluissa, joita yhtiön oli tarkoitus käydä asianosaisten työntekijöiden kanssa työehtosopimuksen vaihdoksesta aiheutuvien menetysten kompensoimiseksi. Neuvot käsittävät informoinnin kompensoimalleista, joita Äänekosken Kiinteistöhoito Oy:ssä ja Äänekosken Energia Oy:ssä on aiemmin vastaavissa tilanteissa sovellettu. Hallintojohtajan viestit liitteineen ovat oheismateriaalina.

Virallinen pöytäkirjanote kaupunginhallituksen päätöksestä lähetettiin yhtiön hallituksen puheenjohtajalle ja toimitusjohtajalle 5.3.2025.

Yhtiön hallitus päätti 11.3.2025, että yhtiö liittyy jäseneksi Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n yritysjaostoon 1.5.2025 alkaen ja noudattaa toimistohenkilöstön ja toimitusjohtajan osalta KT:n sopimaa, Avaintes-työehtosopimusta vastaavaa työehtosopimusta.

Yhtiön 25.3.2025 toimittama pöytäkirjanote hallituksen päätöksestä on liitteenä.

Voidaan todeta, että yhtiön hallituksen päätös on voimakkaassa ristiriidassa kaupunginhallituksen päätöksen kanssa. Yhtiö ei ole noudattanut tiedossaan ollutta nimenomaista ohjetta, jonka on antanut konsernin, johon yhtiö kuuluu, ylin johto ja samalla yhtiön ainoa omistaja.

Yhtiön hallituksen pöytäkirjanotteesta ilmenevän perusteella yhtiö ei myöskään ole käynyt asiasta neuvotteluja asianosaisten toimistohenkilöstön kanssa tai ei ainakaan sellaisia neuvotteluja, joissa olisi pyritty saavuttamaan sovinnollinen ratkaisu työehtojen muutokseen liitettävästä kompensoimallisista tai selvittämään, onko sellainen saavutettavissa.

Kaupunginhallituksen asema konsernijohtona edellyttää, että tässä tilanteessa yhtiöltä pyydetään selvitystä asiasta. Selvityksen saatuaan kaupunginhallitus voi päättää, millaisiin toimenpiteisiin ja ratkaisuihin tapahtuneen katsotaan antavan aihetta.

Yhtiön hallituksen päätöksessä mainitaan työehtosopimuksen kohdalla myös toimitusjohtaja, mikä on sikäli epätarkkaa, että toimitusjohtaja ei ole työsopimuslain mukainen työntekijä, vaan osakeyhtiölain mukainen toimielin. Toimitusjohtaja ei asemansa perusteella ole minkään työehtosopimuksen piirissä. Toimitusjohtajalle tehtävässä toimi- tai johtajasopimuksessa voidaan sinänsä sopia jotakin työehtosopimusta vastaavista vuosiloma- tai muista ehdoista, mutta mikään työehtosopimus ei ole suoraan sovellettavissa toimitusjohtajaan. Työehtosopimusta ei voida soveltaa henkilöön, jolla ei ole työsopimusta tai työsuhdetta.

Valmistelija Hallintojohtaja Aleks Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus:

- 1) merkitsee tiedoksi Ääneseudun Asunnot Oy:n hallituksen 11.3.2025 tekemän päätöksen ja toteaa, että päätös on ristiriidassa yhtiölle annettuun, kaupunginhallituksen 3.3.2025 (49 §) päättämään konsernijohtoon kannanottoon nähden; ja
- 2) päättää pyytää yhtiön hallitukselta selvitystä asiasta. Selvityksessä on kuvattava syyt ja perusteet, joiden vuoksi yhtiön hallitus on päättänyt työnantajajärjestöstä ja työehtosopimuksesta vastoin tiedossaan ollutta konsernijohtoon kantaa ja esitettävä suunnitelma tilanteen oikaisemiseksi tai vaihtoehtoisesti näkemys siitä, miten yhtiö katsoo voivansa toimia konsernijohtoon ja omistajan tahdon vastaisesti. Selvitys on toimitettava kaupungin kirjaamoon sähköpostitse os. kirjaamo@aanekoski.fi viimeistään 30.4.2025.

Päätös

Keskustelun kuluessa Kari Kiiskinen ehdotti, että asia jätetään pöydälle. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty asian pöydälle jättämistä koskeva ehdotus. Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko pöydällepanoehdotus hyväksyä yksimielisesti. Puheenjohtaja totesi, että asia on päätetty yksimielisesti jättää pöydälle.

Harri Piilonen (yhteisöjäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n hallituksen jäsen) ja Joni Kotilainen (yleislausekejäävi; Ääneseudun Asunnot Oy:n liikekumppani) totesivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokouksesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.
